An Roinn Oideachais
Department of Education

Ráiteas an Chláir Idirbhliana

Le tabhairt isteach i ngach scoil ó Mheán Fómhair 2025.

Ullmhaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)

An Clár Ábhar

An tSraith shinsearach	03
Príomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach	04
Leanúnachas agus dul chun cinn	06
Cuspóir Ráiteas an Chláir Idirbhliana	07
Réasúnaíocht	07
Aidhmeanna	08
Comhordú an Chláir IB	08
Clár IB a fhorbairt	10
Gnéithe Scoláire	11
Gnéithe Curaclaim	16
Rannpháirtíocht agus rannpháirteachas a spreagadh	29
Gluais	30

An tSraith shinsearach

Tá sé mar aidhm ag an tsraith shinsearach leanúint le hoideachas iomlánaíoch a chur ar an duine agus cur le rath an duine. Cuireann eispéiris an scoláire le linn na sraithe sinsearaí lena fhorbairt intleachtach, shóisialta agus phearsanta mar aon lena shláinte agus a fholláine ar bhonn ginearálta. Tá ocht dtreoirphrionsabal sa tsraith shinsearach.

Treoirphrionsabail na Sraithe Sinsearaí	
Folláine agus caidreamh	Rogha agus solúbthacht
Oideachas ionchuimsitheach agus éagsúlacht	Leanúnachas agus aistrithe
Dúshlán, rannpháirtíocht agus cruthaitheacht	Rannpháirtíocht agus saoránacht
Foghlaim le foghlaim, foghlaim don saol	Timpeallachtaí foghlama agus comhpháirtíochtaí

Is slat tomhais iad na prionsabail seo do scoileanna agus do shuíomhanna oideachais eile agus a sraith shinsearach á dearadh acu. Cuimsítear leis an tsraith shinsearach, Idirbhliain (IB) roghnach agus cúrsa dhá bhliain ina diaidh, a bhfuil ábhair agus modúil mar chuid de. Tarlaíonn an fhoghlaim i scoileanna, pobail, suíomhanna oideachasúla agus suíomhanna eile, lena n-aithnítear neamhspleáchas méadaitheach an scoláire, ag tógáil ar an tsraith shóisearach. Bunaítear caidrimh le múinteoirí ar bhonn níos aibí agus glacann an scoláire níos mó freagrachta air féin as a chuid foghlama féin.

Sa tsraith shinsearach, cuirtear curaclam ar fáil ina mbíonn dúshlán don scoláire an leibhéal is airde de ghnóthachtáil oideachasúil a bheith mar sprioc aige, i gcomhréir lena chuid inniúlachtaí agus cumas féin. I gcaitheamh na sraithe sinsearaí, bíonn deiseanna ag an scoláire dul i ngleic le dúshláin shóisialta, chomhshaoil, eacnamaíocha agus teicneolaíochta, agus chun feabhas a chur ar a thuiscint ar chearta an duine, ar cheartas sóisialta, ar chothroime, ar éagsúlacht agus ar inbhuanaitheacht. Tugtar tacaíocht don scoláire chun roghanna bunaithe ar eolas a dhéanamh agus conairí éagsúla tríd an tsraith shinsearach á roghnú aige agus bíonn deiseanna ag gach scoláire lúcháir agus sásamh a bhaint as clocha míle móra a bhaint amach ina chuid oideachais. Ba cheart go gcuirfeadh an tsraith shinsearach bonn láidir don scoláire faoin aistriú go dtí an breisoideachas, an t oideachas aosach agus an t-ardoideachas, printíseachtaí, tréimhsí oiliúna agus fostaíocht, agus rannpháirtíocht bhríoch sa tsochaí, sa gheilleagar agus sa saol aosach.

Ba cheart go bhfreastalódh an t eispéireas oideachasúil sa tsraith shinsearach ar gach aon scoláire, go bhfreagródh sé dá chuid láidreachtaí agus riachtanas foghlama, agus go mbeadh meas agus urraim ann don éagsúlacht agus go ndéanfaí sin a cheiliúradh. Bíonn éagsúlachtaí ann i measc scoláirí ó thaobh cúlra teaghlaigh agus cultúir de agus i dtaca le teangacha, aois, stádas eitneach, creideamh, inscne, agus féiniúlacht ghnéis agus maidir lena gcuid láidreachtaí, riachtanas, spéiseanna, inniúlachtaí agus réamheolais, scileanna, luachanna agus meonta. Ba cheart go ndéanfaí féiniúlacht gach aon scoláire a cheiliúradh, go léireofaí meas uirthi agus go bhfreagrófaí di le linn don scoláire a bheith ag dul tríd an tsraith shinsearach.

Ar leibhéal praiticiúil, tacaítear leis an tsraith shinsearach le forbairt ghairmiúil bhreisithe; le rannpháirtíocht múinteoirí, leis an scoláire, tuismitheoirí, ceannairí scoile agus páirtithe leasmhara eile; acmhainní; taighde; cumarsáid shoiléir; comhsheasmhacht polasaí; agus le fís chomhroinnte i dtaca lena mbítear ag iarraidh a bhaint amach dár gcuid daoine óga tríd an tsraith shinsearach, agus iad ag réiteach chun tús a chur leis an saol aosach. Cuirtear beocht inti i scoileanna agus i suíomhanna eile oideachasúla trí:

- pleanáil, forbairt, eagrú, machnamh agus measúnú éifeachtach curaclaim
- cuir chuige teagaisc agus foghlama a spreagann an scoláire agus a ligeann dó feabhsú
- cultúr scoile ina léirítear meas ar an scoláire agus ina gcuirtear grá don fhoghlaim chun cinn.

Príomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach

Is scáth-théarma é Príomhinniúlachtaí ina ndéantar tagairt don eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a fhorbraíonn an scoláire ar bhealach imeasctha le linn na sraithe sinsearaí.

Fíor 1: Comhpháirteanna na bpríomhinniúlachtaí agus an tionchar a mhianaítear leo.

Tá na scileanna seo nasctha agus measctha le chéile; is féidir leo feabhas a chur ar fhoghlaim fhoriomlán an scoláire; is féidir leo cabhrú leis an scoláire agus leis an múinteoir naisc bhríocha a dhéanamh idir agus thar réimsí éagsúla foghlama; agus tá tábhacht ag baint leo tríd an gcuraclam go léir.

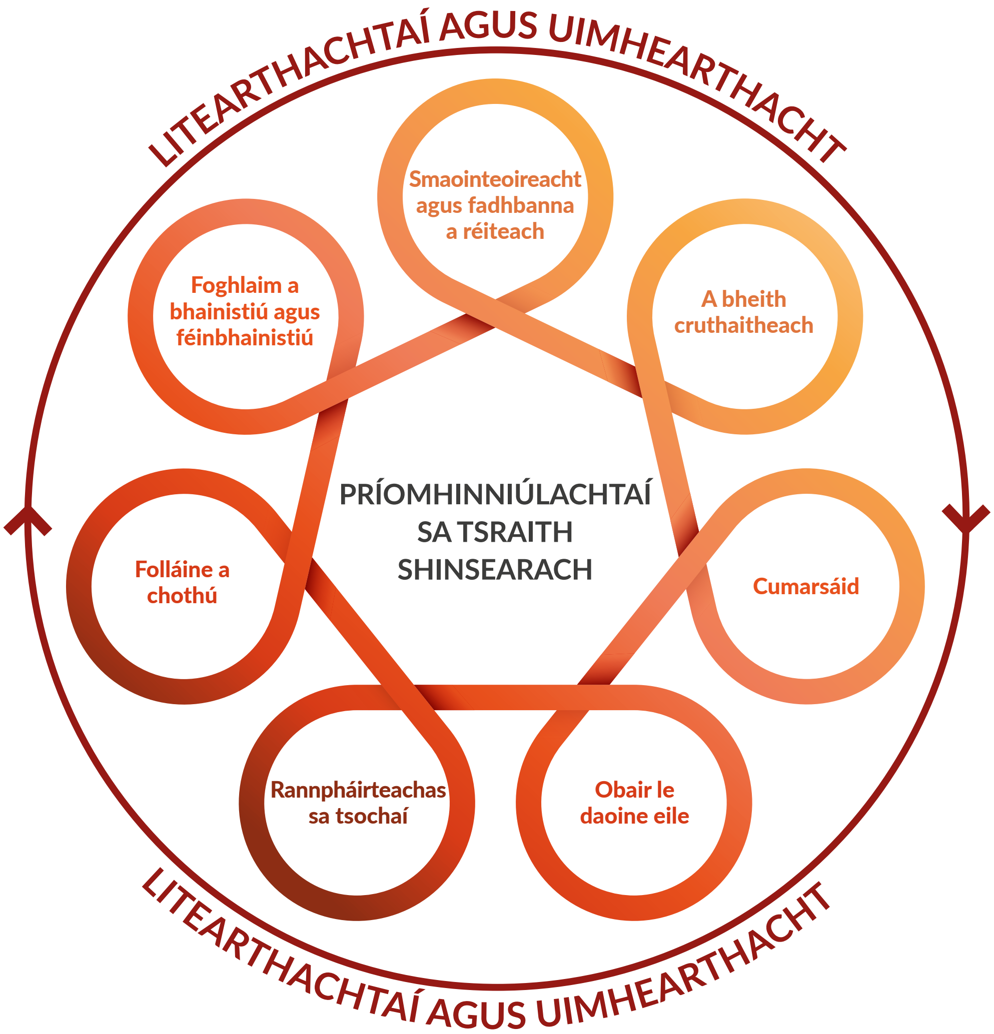

Fíor 2: Forléargas ar phríomhinniúlachtaí sa tsraith shinsearach.

Cuireann forbairt litearthachta agus uimhearthacht an scoláire le forbairt na n inniúlachtaí agus an bealach eile thart. Tacaítear leis na príomhinniúlachtaí nuair a bhíonn litearthacht agus uimhearthacht an scoláire forbartha go maith agus nuair is féidir leo dea-úsáid a bhaint as uirlisí éagsúla, lena n-áirítear teicneolaíochtaí, chun tacú lena chuid foghlama.

Cuirtear beocht sna príomhinniúlachtaí trí na heispéiris foghlama agus na hoideolaíochtaí a roghnaíonn an múinteoir agus trí fhreagairtí an scoláire orthu seo. Is féidir agus ba cheart go gcabhrófaí leis an scoláire a chuid príomhinniúlachtaí a fhorbairt, beag beann ar a chúlra, ar a chuid cúinsí ná ar a chuid eispéireas, faoi láthair nó roimhe seo, agus ba cheart go mbeadh neart deiseanna aige a phríomhinniúlachtaí a léiriú. Tá tuilleadh sonraí maidir leis na príomhinniúlachtaí ar fáil ag https://ncca.ie/ga/an-tsraith-shinsearach/athfhorbairt-na-sraithe-sinsearai/priomhinniulachtai-an-scolaire/

Leanúnachas agus dul chun cinn

Tacaíonn Aistear: Creatchuraclam na Luath-Óige le foghlaim an pháiste ó bhreith go sé bliana d'aois. Faightear taithí ar an bhfoghlaim agus ar an bhforbairt trí cheithre théama atá nasctha le chéile: Folláine agus Leas, Féiniúlacht agus muintearas, Cumarsáid, agus Taiscéalaíocht agus smaointeoireacht.

Tacaíonn Creatchuraclam na Bunscoile (2023) le gach páiste chun go mbeidh siad faoi bhláth agus faoi rath trí éascaíocht a dhéanamh ar an bhfoghlaim leathan a chuimsíonn forbairt na seacht bpríomhinniúlacht ghaolmhara. Tacaíonn an creat le foghlaim, teagasc, agus measúnú atá ionchuimsitheach agus a chuireann le forbairt iomlánaíoch gach páiste.

Déantar éascaíocht sa Chreat don tSraith Shóisearach (2015) ar an bhfoghlaim níos leithne, leagtar béim athnuaite ar an bhfoghlaim i réimse na folláine agus cineál níos leithne de thuairisciú, trí Phróifíl Ghnóthachtála na Sraithe Sóisearaí (PGSS). Cuirtear solúbthacht ar fáil do scoileanna maidir le dearadh an churaclaim, leagtar béim ar ról an mheasúnaithe chun tacú leis an teagasc agus leis an bhfoghlaim, agus spreagtar an scoláire i dtreo ról níos rannpháirtí ina chuid foghlama féin a ghlacadh. Déantar tuilleadh tógála ar na gnéithe seo san IB.

Mar chlár roghnach, cruthaíonn an IB bunsraith leathan dhaingean don scoláire chun dul chun cinn a dhéanamh ón taithí atá déanta aige go dtí seo isteach sa chuid eile den tsraith shinsearach. Forbraítear gnéithe de phríomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí agus tugtar deiseanna don scoláire a straitéisí féin a fhiosrú agus a leathnú amach don fhoghlaim. Agus an scoláire ag leanúint leis an bhfoghlaim i roinnt réimsí ábhair, cabhraíonn an IB leis an scoláire cinntí eolasacha a dhéanamh i dtaca le roghnú na n-ábhar agus modúl sa todhchaí.

Le linn IB bíonn deiseanna ag an scoláire chun iniúchadh a dhéanamh ar roghanna gairme difriúla agus cuid de na hinniúlachtaí a bhíonn ag teastáil chun rochtain a fháil ar thodhchaí níos éagsúla a fhorbairt. Is féidir leis an IB a chur ar chumas an scoláire cinntí níos feasacha a dhéanamh maidir le roghanna gairme trí, mar shampla, aird a tharraingt ar an mbreisoideachas, ar an ardoideachas agus ar an oideachas aosach, ar chúrsaí oiliúna, ar phrintíseachtaí agus trí thaithí dhíreach oibre agus páirt a ghlacadh sa tsochaí.

Cuireann an IB le braistint agus le taithí an scoláire ar fhreagrachtaí sibhialta agus pobail, rud a chumasaíonn é le bheith ina shaoránach níos comhbháiche gníomhaí. Foghlaimíonn sé conas an éagsúlacht chultúrtha a léirthuiscint agus ról gníomhach a ghlacadh chun saol níos inbhuanaithe a chruthú. Agus fócas ann ar an leanúnachas agus dul chun cinn san IB, féadann an scoláire forbairt a dhéanamh ar an mbunsraith a fuarthas tríd an oideachas luath-óige, bunscolaíochta agus sraithe sóisearaí agus a chuid taithí ar an IB a úsáid chun tuilleadh forbartha a dhéanamh ar na príomhinniúlachtaí a bheidh ag teastáil uaidh de réir mar a théann sé tríd an saol mar shaoránach áitiúil, náisiúnta agus domhanda.

Cuspóir Ráiteas an Chláir Idirbhliana

Dearadh Ráiteas an Chláir Idirbhliana thart ar fhorbairt agus ar fhoghlaim an scoláire agus é ag aistriú ón tsraith shóisearach isteach sa tsraith shinsearach, de réir mar a bhíonn sé ag ullmhú dá shaol sa todhchaí mar shaoránach áitiúil, náisiúnta agus domhanda. Soláthraíonn an ráiteas treoir do scoileanna maidir leis an gcaoi a bhféadfaidís clár IB a fhorbairt do gach scoláire. Bíonn an neamhspleáchas agus an tsolúbthacht ag scoileanna chun a gclár IB féin a dhearadh laistigh de pharaiméadair Ráiteas an Chláir Idirbhliana seo.

Réasúnaíocht

Tá daoine óga in Éirinn ag maireachtáil i ndomhan atá ag athrú go pras, arb é is saintréithe dó ná domhandú agus uirbiú, pobail níos ilchineálaí, forbairtí méadaitheacha digiteacha agus teicneolaíochta, athruithe i saol na hoibre agus i bpatrúin oibre, agus an géarghá le maireachtáil inbhuanaithe ar bhonn domhanda. Is clár roghnach bliana í an IB atá ar fáil do gach iar-bhunscoil. Mar chlár aonair laistigh de thaithí na sraithe sinsearaí, soláthraíonn an clár IB deis uathúil, áit a bhféadann scoileanna agus pobail a bheith ag obair i gcomhpháirt chun daoine óga a spreagadh le rathúlacht a bhaint amach anois agus amach anseo.

Soláthraíonn an IB am, spás agus neamhspleáchas chun eispéiris thaitneamhacha bhríocha a chruthú lena dtacaítear leis an scoláire sa tsraith shinsearach. Is féidir léi a bheith ina nasc chun réimse níos leithne deiseanna agus conairí a chur ar fáil. Cuireann an clár ar chumas na ndaoine óga acmhainneacht bhreisithe a fhorbairt chun freagairt don éiginnteacht, chun an chastacht a láimhseáil, chun suimeanna pearsanta a chothú agus chun athrú dearfach eiticiúil a spreagadh sa tsochaí.

Tá Ráiteas an Chláir Idirbhliana saindeartha d'fhonn cur chuige comhoibritheach solúbtha a sholáthar do scoileanna maidir le cláir IB a phleanáil dá gcomhthéacs féin. Tá buntábhacht ag baint le neamhspleáchas áitiúil scoileanna, agus iad ag obair laistigh de pharaiméadair Ráiteas an Chláir Idirbhliana, chun nuálaíocht scoil-threoraithe a chothú; rochtain chothromasach a chur chun cinn; agus eispéiris bhunathraitheacha a chur ar fáil do dhaoine óga a mbeidh siad ábalta tarraingt orthu ar feadh na sraithe sinsearaí agus amach anseo ina saol todhchaí. Is féidir le scoileanna a gcuraclam IB a leasú go mbeidh deiseanna ag an scoláire na príomhinniúlachtaí a fhorbairt go n-éireoidh go maith leis sa domhan seo atá ag athrú go sciobtha.

Tá clár atá ag teacht le Ráiteas an Chláir Idirbhliana ionchuimsitheach agus cuimsítear an ilchineálacht ann; éascaítear braistint fionnachtana ann; tuairiscítear ar bhonn níos leithne ar fhoghlaim agus ar fhorbairt an scoláire ann; agus léirítear meas ann ar an méid atá le tairiscint ag gach scoláire don chlár. Le linn na IB, seans go bhforbródh an scoláire caidrimh níos aibí le múinteoirí agus le daoine fásta eile agus é ag éirí ina ghníomhaire gníomhach i dtaca lena thaithí oideachais féin a dhearadh.

Cuireann rannpháirtíocht IB le foghlaim, forbairt agus fás pearsanta leanúnach an scoláire. Tacaítear le gach uile scoláire ar feadh na IB le forbairt ina ndaoine níos oiriúnaithí comhbháiche inniúla athléimní; tréithe a fheictear i bpobal na scoile, atá soiléir i nádúr an chláir IB féin agus a bhfuil meas orthu laistigh den phobal áitiúil.

Trí churaclam IB a bheadh deartha go cruthaitheach ag an scoil féin, féadann gach scoláire deiseanna a thapú chun fás agus forbairt a dhéanamh agus iad ag foghlaim an dóigh le roghanna níos eolasaí a dhéanamh sa tsraith shinsearach agus taobh amuigh de sin.

Aidhmeanna

Is é a dhéanfaidh clár IB scoile:

1. forbairt an scoláire mar dhuine iomlán a chothú trí bheith ag forbairt ar réamhthaithí, trí churaclam a bheadh deartha ag an scoil agus é ailínithe le Ráiteas an Chláir Idirbhliana.

2. spás agus deiseanna a chruthú le haghaidh eispéiris foghlama bhríocha thaitneamhacha trínar féidir príomhinniúlachtaí an scoláire a fhorbairt sa seomra ranga agus ar scoil, sa bhaile agus ina ról mar shaoránach áitiúil, náisiúnta agus domhanda.

3. taithí agus feasacht an scoláire ar chonairí éagsúla todhchaí a leathnú agus acmhainneacht an scoláire a fhás féin agus a fhorbairt féin a chothabháil, trí phróiseas d'fhoghlaim ar feadh an tsaoil, a chothú.

4. é a bheith ag éabhlóidiú ar bhonn leanúnach chun tacú le foghlaim agus forbairt an scoláire trí phróiseas machnaimh agus athnuachana a chuimseodh an scoláire, múinteoirí, ceannairí scoile, tuismitheoirí agus comhpháirtithe pobail.

Comhordú an Chláir IB

Bíonn comhordú na IB, agus ról an Chomhordaitheora IB go háirithe, lárnach sa chaoi gur féidir le Ráiteas an Chláir Idirbhliana cláir éifeachtacha IB a éascú. Is ról ainmnithe é Comhordaitheoir IB a dtacaítear leis agus a gcothaítear é trí chaidreamh dlúth oibre leis an bhfoireann ardbhainistíochta agus leis na baill foirne uilig. Ní mór am, ceannaireacht agus dóthain acmhainní a dhíriú ar chomhordú na IB. Tá tacaíocht phobal na scoile uile, ag comhoibriú le chéile, ríthábhachtach i dtaca le forbairt agus forfheidhmiú rathúil chlár éifeachtach IB. Dearadh paraiméadair Ráiteas an Chláir Idirbhliana chun cabhrú leis an gComhordaitheoir IB ina ról.

Is fearr a oibríonn comhordú na IB trí Chroí-fhoireann IB, faoi stiúir an Chomhordaitheora IB, a d'eascródh as cultúr a bheadh i réim ar fud na scoile mar a mbeadh meas ar nuálaíocht, buanna agus saineolas an mhúinteora. Bíonn an Chroí-fhoireann IB ag comhoibriú chun na heispéiris a fheabhsú don scoláire ar feadh an chláir trí chéile. Is iondúil go gcuimseodh an Chroí-fhoireann IB Comhordaitheoir na IB, Ceann Bliana na IB, más ann don ról, treoirchomhairleoir agus líon múinteoirí ar mhian leo páirt níos gníomhaí a ghlacadh i gcomhordú agus forbairt an chláir IB. Ní mór don fhoireann ardbhainistíochta éascaíocht a dhéanamh ar chruinnithe rialta na Croí-foirne IB.

Clár IB a fhorbairt

Déantar cur síos ar na paraiméadair chun tacú le scoileanna chun a gclár IB a fhorbairt trí Ghnéithe Scoláire agus Gnéithe Curaclaim. Ag tús an rannáin seo, tá leagtha amach na ceithre Ghné Scoláire mar bhunús le forbairt chláir IB. Is ionann na ceithre Ghné Curaclaim agus an scafláil chun uaillmhian na nGnéithe Scoláire a fhíorú.

Tá léiriú i bhFíor 3 ar lárnacht na nGnéithe Scoláire d'fhorbairt chláir IB. Is ionann clár éifeachtach IB, rud a bheidh uathúil i ngach scoil, agus clár ina bhfeidhmíonn gach gné den churaclam chun an scoláire a fhorbairt i gcomhréir leis na Gnéithe Scoláire.

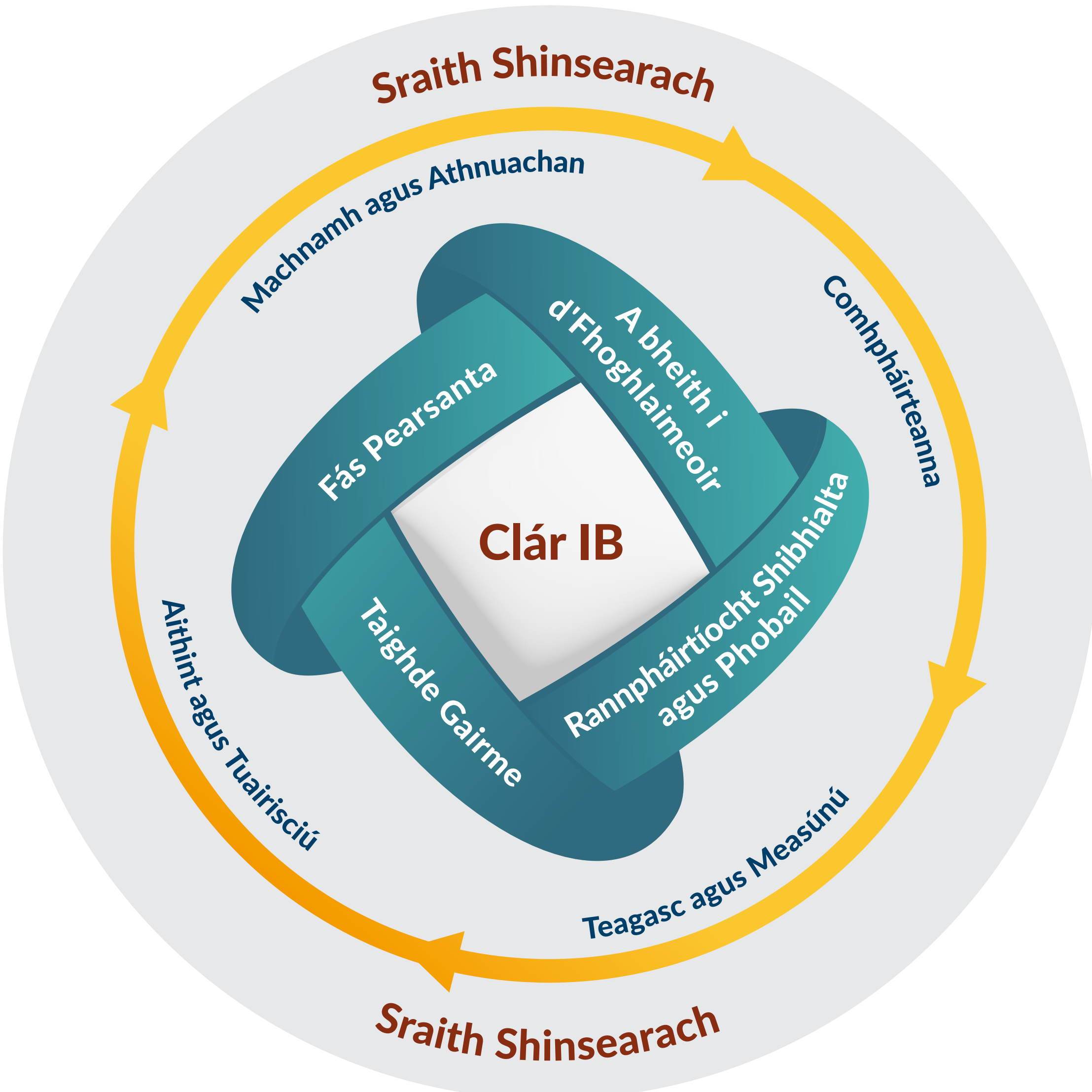

Fíor 3: Achoimre ar Ráiteas an Chláir Idirbhliana.

Gnéithe Scoláire

Is iad na ceithre Ghné Scoláire na príomhbhunchlocha ar a ndéantar cláir IB a dhearadh. Déantar cur síos ar na bealaí inar féidir leis an scoláire forbairt a dhéanamh san IB agus na heispéiris a bhféadfaí tacú leis an bhforbairt seo. Tá cur síos ar na Gnéithe Scoláire i dTábla 1.

Tábla 1: Gnéithe Scoláire.

Gné Scoláire	Cur síos
Fás Pearsanta	Tagann an scoláire in aibíocht ar bhonn sóisialta agus mothúchánach i gcaitheamh na bliana, ag forbairt i réimsí lena n-áirítear sláinte agus folláine, neamhspleáchas, féiniúlacht, comhbhá agus ceannasaíocht.
A bheith i d'Fhoghlaimeoir	Agus é ag tógáil ar na heispéiris a bhí aige go dtí seo, tosaíonn an scoláire ar a fhorbairt mar scoláire de chuid na sraithe sinsearaí, ag glacadh leis na deiseanna agus na straitéisí foghlama is fearr a oibríonn don scoláire anois, agus amach anseo.
Rannpháirtíocht Shibhialta agus Phobail	Déanann an scoláire difríocht dhearfach ina scoil, ina phobal agus sa tsochaí. Foghlaimíonn sé an dóigh le bheith ag gníomhú de réir a chuid freagrachtaí agus a chearta mar shaoránach áitiúil, náisiúnta agus domhanda a fheidhmiú ar bhealaí eiticiúla inbhuanaithe.
Taighde Gairme	Déanann an scoláire taighde ar chonairí todhchaí ar bhealach treoraithe comhordaithe, ag fáil taithí phearsanta ar láthair oibre agus ag forbairt inniúlachtaí a bhaineann leis an ngairm.

Níl na táblaí d'eispéiris scoláire ceaptha lena bheith ina liostaí uileghabhálacha. Ceapadh iad le treoir a chur ar fáil do scoileanna agus iad ag pleanáil agus ag leagan síos bhunsraith an chláir IB seo acu. Cé go leagtar amach na paraiméadair don fhoghlaim agus don fhorbairt sna táscairí forbartha, forbróidh an scoláire ar bhealaí difriúla, a bheag nó a mhór, i ngach ceann de na táscairí. Ar an mbealach sin, treoir mhachnamh atá iontu chomh maith don scoláire.

Cuimsíonn gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire tacar de tháscairí forbartha agus eispéiris scoláire bhainteacha.

Tá **na táscairí forbartha** ceaptha leis an scoláire agus an scoil a threorú agus leis na paraiméadair a leagan síos d'fhoghlaim agus d'fhorbairt an scoláire le linn na IB.

Tá **na heispéiris scoláire** ceaptha le héagsúlacht de dheiseanna agus de chomhthéacsanna féideartha a sholáthar chun tacú le foghlaim agus forbairt scoláire a bheadh ag teacht leis na táscairí forbartha.

Gné Scoláire:

Fás Pearsanta

Tagann an scoláire in aibíocht ar bhonn sóisialta agus mothúchánach i gcaitheamh na bliana, ag forbairt i réimsí lena n-áirítear sláinte agus folláine, neamhspleáchas, féiniúlacht, comhbhá agus ceannasaíocht.

Táscairí forbartha

- An scoláire a bheith ag éirí níos cinnte agus níos muiníní ina thaobh féin mar dhuine.
- Cúram níos fearr a dhéanamh dá shláinte agus folláine féin agus de shláinte agus folláine daoine eile.
- Spriocanna a shocrú le haghaidh forbairt phearsanta agus gnóthachtáil agus athbhreithniú a dhéanamh orthu.
- Acmhainn níos mó chun aincheisteanna eiticiúla a ionramháil agus machnamh a dhéanamh ar luachanna pearsanta.
- An chaoi le cinntí níos eolasaí a dhéanamh.
- A bheith ag cloí níos faide le tascanna, go háirithe agus iad dúshlánach.
- A bheith ag tosú a bhreathnú ar dhúshláin mar dheiseanna breise le haghaidh fáis.
- A bheith ag oiriúnú níos fearr do ghrúpaí agus do thimpeallachtaí úra sóisialta.
- A bheith ag idirghníomhú le daoine eile ar bhealach níos comhbháiche, san fhíorshaol agus ar líne araon.
- A bheith ag glacadh úinéireachta níos minice ar a chuid iompraíochtaí agus cinntí féin.
- Níos mó treallúis agus ceannasaíochta a léiriú ar scoil, sa bhaile agus sa phobal.

Eispéiris scoláire

- Tionscadail chomhoibríocha, comórtais, gníomhaíochtaí le linn na bliana chun spriocanna comhchoiteanna a bhaint amach.
- Taisc agus tionscadail aonair, lena mbainfeadh scileanna digiteacha agus neamh-digiteacha chun féinléiriú a chumasú.
- Punann a chruthú, faoi threoir, lena ndéanfaí taifead dá fhás pearsanta.
- Oideachas agus treoir i dtaobh forbairt phearsanta agus mhothúchánach agus feasacht shóisialta.
- Gníomhaíochtaí agus eispéiris ag cur na sláinte fisicí agus mothúchánaí ar feadh an tsaoil chun cinn.
- Deiseanna le haghaidh machnamh faoi threoir agus athbhreithniú ar spriocanna pearsanta.
- Deiseanna foirmeálta agus neamhfhoirmeálta chun labhairt agus cur i láthair a dhéanamh sa rang, os comhair an phobail agus in agallaimh.
- Aitheantas d'fhás pearsanta agus do dhúshláin phearsanta i ngach gné de shaol na scoile i gcaitheamh na bliana.

Gné Scoláire:

A bheith i d'Fhoghlaimeoir

Agus é ag tógáil ar na heispéiris a bhí aige go dtí seo, tosaíonn an scoláire ar a fhorbairt mar scoláire de chuid na sraithe sinsearaí, ag glacadh leis na deiseanna agus na straitéisí foghlama is fearr a oibríonn don scoláire anois, agus amach anseo.

Táscairí forbartha

- A bheith níos spreagtha chun foghlama agus breathnú ar an oideachas mar rud fiúntach taitneamhach.
- Spriocanna foghlama a shocrú agus athbhreithniú rialta a dhéanamh orthu.
- A bheith ag éirí níos inniúla le teicneolaíochtaí digiteacha, mar úsáideoir agus mar chruthaitheoir.
- A shuimeanna pearsanta féin a fhiosrú.
- Léirthuiscint níos fearr ar an bhfoghlaim ar feadh an tsaoil.
- A bheith níos toilteanaí foghlaim ó bhotúin agus a chrios compoird a leathnú.
- Eolas agus scileanna atá ábhartha don tsraith shinsearach a shealbhú.
- Tábhacht an aiseolais a thuiscint agus níos mó measa a léiriú air.
- Cur lena acmhainneacht i dtaca le foghlaim neamhspleách fhéinrialaithe.
- A bheith níos oscailte i leith triail a bhaint as réimse straitéisí foghlama.
- A scileanna cumarsáide agus láithreoireachta a leathnú.
- A chuid smaointe féin a chur in iúl níos soiléire agus é ag plé le smaointe daoine eile.

Eispéiris scoláire

- Ábhair leanúnachais agus ag fáil blaiseadh d'ábhar le foghlaim a dearadh chun príomhinniúlachtaí na sraithe sinsearaí a fhorbairt.
- Éagsúlacht d'oideolaíochtaí a bheadh ag teacht le fíorú aidhmeanna an Ráitis an Chláir agus le bheith ag tacú leis na táscairí forbartha do gach aon scoláire.
- Deiseanna bríocha foghlama lena n-ionchorprófaí ionchur an scoláire.
- Deiseanna le cur le foghlaim an scoláire le linn an aistrithe ón tsraith shóisearach go dtí an tsraith shinsearach.
- Measúnú ar a fhoghlaim agus forbairt trí éagsúlacht d'fhoirmeacha mar shampla múinteoir, piar- agus féinmheasúnú, agus chun críche foirmitheacha agus suimitheacha.
- Aitheantas do ghnóthachtáil i ngach réimse den churaclam.
- Punann a chruthú, faoi threoir, lena ndéanfaí taifeadadh ar fhorbairt an scoláire agus a dhul chun cinn mar fhoghlaimeoir.
- Réimse de thionscadail aonair agus foirne, comórtais, gníomhaíochtaí i gcaitheamh na bliana atá indéanta agus dúshlánach go leor.

Gné Scoláire:

Rannpháirtíocht Shibhialta agus Phobail

Déanann an scoláire difríocht dhearfach ina scoil, ina phobal agus sa tsochaí. Foghlaimíonn sé an dóigh le bheith ag gníomhú de réir a chuid freagrachtaí agus a chearta mar shaoránach áitiúil, náisiúnta agus domhanda a fheidhmiú ar bhealaí eiticiúla inbhuanaithe.

Táscairí forbartha

- Caidrimh níos comhbháiche measúla a chothú le daoine, áit, an dúlra.
- Níos mó léirthuisceana agus measa ar dhínit an duine agus ilchineálacht.
- A fheasacht agus a bhraistint comhbhá, féiniúlachta agus muintearais a dhoimhniú.
- Castacht agus éiginnteacht a aithint agus a bheith ag plé leo.
- Gníomhú chun maireachtáil ar bhealach níos inbhuanaithe.
- Níos mó treallúis a léiriú ina scoileanna, pobail, agus sochaí.
- Spriocanna a shocrú le bheith ina shaoránach gníomhach agus athbhreithniú a dhéanamh orthu seo.
- A bheith ag obair ar bhonn níos comhoibríche le daoine eile agus mar chuid d'fhoirne.
- A bheith ag éirí níos rannpháirtí le gníomhaíochtaí cruthaitheacha agus cultúrtha.
- A bheith ag iarraidh cur le saol níos córa.
- Tuiscint níos fearr a bheith aige ar idirghaolmhaireachtaí na bpobal áitiúil, náisiúnta agus domhanda.

Eispéiris scoláire

- A bheith ag obair le heagraíochtaí agus gnólachtaí áitiúla nó náisiúnta i gcaitheamh na bliana.
- Deiseanna le bheith ag obair go deonach trí obair phobail agus socrúchán sóisialta.
- Oideachas ar fhorbairt inbhuanaithe, lena n-áireofaí gníomh bríoch le haghaidh domhan níos inbhuanaithe.
- Comhroinnt eolais agus scileanna laistigh de phobal na scoile agus i measc páirtithe leasmhara sa phobal.
- Punann a chruthú, faoi threoir, lena ndéanfaí taifead dá rannpháirtíocht shibhialta agus phobail.
- Tionscadail, comórtais, gníomhaíochtaí sa seomra ranga, ar scoil, sa bhaile, i bpobail áitiúla agus sa tsochaí.
- Rannpháirteachas bríoch le múnlú chultúr na scoile.
- Deiseanna foghlama maidir le comhbhá, ilchineálacht agus ionchuimsiú.

Gné Scoláire:

Taighde Gairme

Déanann an scoláire taighde ar chonairí todhchaí ar bhealach treoraithe comhordaithe, ag fáil taithí phearsanta ar láthair oibre agus ag forbairt inniúlachtaí a bhaineann leis an ngairm.

Táscairí forbartha

- A bheith níos eolasaí i dtaobh na gceangal idir an t-oideachas agus deiseanna gairme.
- A bheith ag cur lena fheasacht ar shuimeanna pearsanta, inniúlachtaí, luachana agus meonta.
- Spriocanna gairm-bhainteacha a shainaithint agus a athbhreithniú ar bhonn níos rialta.
- Níos mó acmhainneachta a bheith ag an scoláire chun taighde agus machnamh criticiúil a dhéanamh ar chonairí gairme.
- Níos mó scileanna gairmiúla, eagrúcháin agus cumarsáide a ghnóthú.
- A bheith ag foghlaim an dóigh le smaointe a ghiniúint agus le smaointe a chur i ngníomh.
- A chuid eolais agus iompraíochtaí sa láthair oibre a fheabhsú trí thaithí phraiticiúil.
- Níos mó feasachta a bheith aige ar shaol na hoibre agus na fiontraíochta.

Eispéiris scoláire

- Socrúcháin oibre i gcaitheamh na bliana.
- Tascanna machnaimh, faoi threoir, le linn taithí agus socrúcháin san IB.
- Ábhair agus modúil ar churaclam na sraithe sinsearaí a nascann le réimse de chonairí sa todhchaí.
- Gairmthreoir agus tacaíocht sa seomra ranga i dtaca le réimse de chonairí sa todhchaí.
- Punann a chruthú, faoi threoir, a dhéanann taifeadadh ar a chuid machnaimh ar a thaighde gairme.
- Éagsúlacht de dheiseanna foghlama, a fheabhsaíonn scileanna praiticiúla agus gairmiúla.
- Fáil ar ócáidí nó ar thimpeallachtaí foghlama a bhaineann le gairmeacha.
- Aoichainteoirí ó éagsúlacht de chúlraí agus de ghairmeacha.
- Gearrchúrsaí teistithe nó micridhintiúir.
- Deiseanna chun inniúlachtaí agus cumais a mheas.

Gnéithe Curaclaim

Leis na ceithre Ghné Churaclaim, soláthraítear na paraiméadair deartha chun cabhrú le scoileanna a gclár IB a dhearadh, a mheastóireacht agus a athnuachan. Is féidir éifeachtacht chlár IB a fheabhsú go mór ach scoileanna glacadh le cur chuige comhtháite i leith chur i bhfeidhm na gceithre Ghné Churaclaim. Tacaíonn Ráiteas an Chláir Idirbhliana le scoileanna chun é seo a dhéanamh trí na nithe seo a leanas a spreagadh agus a chur chun cinn:

- cur chuige comhordaithe i leith na pleanála don teagasc, don mheasúnú agus don tuairisciú san IB
- úsáid chomhsheasmhach bharántúil na punainne scoláire
- próiseas athbhreithnithe agus meastóireachta fianaise-threoraithe a úsáid chun an clár a athnuachan ar bhonn comhsheasmhach.

Tábla 2: Gnéithe Curaclaim

Gné Churaclaim	Cur síos
Comhpháirteanna	Le teaglaim den fhoghlaim leanúnach i roinnt ábhar, blaiseadh ábhair, modúil don IB amháin agus comhpháirteanna eile, cuirtear ar fáil tacar cothrom leathan d'eispéiris lena gcuimsítear na Gnéithe Scoláire.
Teagasc agus Measúnú	Oideolaíochtaí oiriúnacha éifeachtacha, le measúnú leanúnach, ag tacú leis an scoláire dul chun cinn a dhéanamh ina chuid foghlama agus san am céanna, ag cothú cleachtas nuálach sa seomra ranga.
Aithint agus Tuairisciú	An bealach trína ndéantar foghlaim agus gnóthachtáil an scoláire i ngach réimse den IB a dhearbhú agus a cheiliúradh. Soláthraíonn tuairisciú san IB pictiúr leathan thar gach ceann de na Gnéithe Scoláire.
Machnamh agus Athnuachan	Tríd an gclár IB a athbhreithniú, a mheastóireacht agus a nuashonrú, ar bhealach leanúnach ionchuimsitheach, ceadaítear an clár IB is fearr a fhorbairt a oireann d'fhoghlaim agus d'fhorbairt an scoláire.

Bíonn neamhspleáchas ag scoileanna clár a dhearadh don IB atá oiriúnaithe do chultúr, féiniúlacht agus comhthéacs na scoile agus iad ar a ndícheall a bheith ag obair ar bhealaí comhoibríocha cruthaitheacha in éineacht le pobal na scoile chun na haidhmeanna a bhaint amach agus lena chur ar chumas gach scoláire forbairt a dhéanamh thar gach ceann de na Gnéithe Scoláire.

Gné Churaclaim:

Comhpháirteanna

Le teaglaim den fhoghlaim leanúnach i roinnt ábhar, blaiseadh ábhair, modúil don IB amháin agus comhpháirteanna eile, cuirtear ar fáil tacar cothrom leathan d'eispéiris lena gcuimsítear na Gnéithe Scoláire.

Is iad na comhpháirteanna an bealach trína ndéantar formhór na n-eispéireas scoláire, a bhfuil cur síos orthu sna Gnéithe Scoláire, a aistriú isteach i gcuraclam IB na scoile.

Tá treoir ar fáil i dTábla 3 ar pharaiméadair deartha le haghaidh chlár IB scoile agus tá léirithe ann na réimsí ina bhféadfadh sé deiseanna foghlama agus forbartha a bheith ag teacht leis an réimse de chomhpháirteanna thar gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire. D'fhéadfadh sé go dtiocfadh éabhlóidiú ar chlár scoile de réir mar a shainaithneodh an scoláire a chuid deiseanna féin le haghaidh fáis i gcaitheamh na bliana. Ar comhthábhacht i dtaca le héabhlóidiú rathúil an cháir, bheadh cultúr lena dtacófaí le agus lena gcothófaí nuálaíochtaí curaclaim faoi stiúir an mhúinteora laistigh den IB. Ar an gcaoi seo, is féidir le scoileanna acmhainneacht bhreise a fhorbairt, rud a d'fhágfadh go mbeadh réimse níos leithne de chomhpháirteanna ar fáil don scoláire agus go mbeifí, chomh maith, ag tacú le agus ag cur chun cinn foghlaim, cruthaitheacht agus comhoibriú gairmiúil inmheánach.

Ba cheart na comhpháirteanna go léir a imeascadh le clár IB a thacaíonn le dul chun cinn an scoláire ar fud na dtáscairí forbartha. Tá sé tábhachtach go n-idirdhealaítear an IB mar bhliain aonair laistigh den tsraith shinsearach. Níor cheart é a úsáid, mar shampla, mar bhealach le sonraíocht ábhair de chuid na sraithe sinsearaí a theagasc go díreach thar thrí bliana seachas sa dá bhliain shaincheaptha, an 5ú agus an 6ú bliain, a bhfuil na curaclaim seo deartha dóibh.

Sa chás ina gcruthaíonn ábhair nó modúil na sraithe sinsearaí bonnchloch chomhpháirt na IB, féadann múinteoirí, i dteannta a chéile, a neamhspleáchas gairmiúil a úsáid le socrú ar na hoideolaíochtaí is spreagúla nuálaí, agus san am céanna, tacú le dul chun cinn an scoláire ar fud na dtáscairí forbartha.

Tábla 3: Áit na gcomhpháirteanna i gcuraclam IB

Gné Scoláire	Comhpháirteanna	Treoir maidir le suíomh na gcomhpháirteanna
	Leanúnachas • Corpoideachas (CO) • OSPS	Ba cheart an leithdháileadh ama do Chorpoideachas a ailíniú le Creat Corpoideachais na Sraithe Sinsearaí Ba cheart OSPS a dhéanamh uair amháin in aghaidh na seachtaine, agus níor cheart go sárófar uair an chloig in aghaidh an ranga.
Pearsanta Fás	**An méid a bhaineann go sainiúil leis an IB** Réimse eispéireas a chuireann le forbairt agus fás an scoláire	Déantar eagrúchán na gcomhpháirteanna sna seimeastair, sna bloic nó thar an mbliain trí chéile, a shocrú ag leibhéal scoile, lena n-áirítear soláthar eispéireas ailínithe le luachanna, éiteas agus tréadchúram na scoile.
	Eispéiris bhreise le haghaidh fáis Mar shampla: aoichainteoirí, dámhachtainí forbartha le tacaíocht ón rialtas, ionduchtúchán, comórtais, imeachtaí don scoil uile, mar shampla drámaí, ceoldrámaí, laethanta margaidh, agus laethanta téamacha.	D'fhéadfaí freastal freisin ar scoláire a bheadh ag iarraidh tabhairt faoi eispéiris foghlama a sholáthraítear go seachtrach fad is go bhfuil sé laistigh de chomhthéacs chlár IB na scoile. D'fhéadfadh sé nach dtiocfadh roinnt eispéireas breise fáis aníos ach i rith na bliana agus sa chás sin, ní mór iad a chur in iúl don scoláire, múinteoirí agus tuismitheoirí chomh luath agus is féidir.
	Leanúnachas Tacú le foghlaim agus forbairt an scoláire i réimsí na Matamaitice, an Bhéarla agus na Gaeilge.	Níor cheart gur mhó an leithdháileadh ama ranga do gach ceann de na hábhair sin ná dhá uair an chloig sa tseachtain. Is féidir le scoil tógáil ar an bhfoghlaim a bhaineann leis na hábhair sin trí chomhpháirteanna breise Idirbhliana nó i réimsí eile den fhoghlaim, laistigh de pharaiméadair Ráiteas an Chláir Idirbhliana.
A bheith i D'fhoghlaimeoir	**Comhpháirteanna Roghnacha** Modúil a thacaíonn le, mar shampla, blaiseadh a fháil d'ábhair na sraithe sinsearaí agus réimsí eile na foghlama agus na forbartha.	Is ionann an leithdháileadh ama comhcheangailte le haghaidh na gcomhpháirteanna seo agus trí go ceithre uair an chloig sa tseachtain, ag brath ar chomhthéacs na scoile.
	Taithí foghlama bhreise Mar shampla: scileanna staidéir/taighde, laethanta foghlama a bhfuil téama leo, scileanna saoil, tograí litearthachta agus uimhearthachta.	D'fhéadfadh sé nach dtiocfadh roinnt eispéireas breise fáis aníos ach i rith na bliana agus sa chás sin, ní mór iad a chur in iúl don scoláire, do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí chomh luath agus is féidir.
	Forbairt Punainne An scoláire a threorú agus chun tacú leis le cuspóir na punainne IB a bhaint amach, mar a dhéantar cur síos air sa Ghné Churaclaim: Aithint agus Tuairisciú.	Rang amháin in aghaidh na seachtaine. Is í príomhfheidhm na comhpháirte ná tacú leis an scoláire le punann IB ailínithe a fhorbairt i rith na bliana. Is féidir úsáid a bhaint as an gcomhpháirt, más féidir, chun cur le gnéithe eile den churaclam.

Gné Scoláire	Comhpháirteanna	Treoir maidir le suíomh na gcomhpháirteanna
Sibhialta Agus Pobal Rannpháirtíocht	**Ár bpobal féin** Gníomhaíochtaí for-rochtana áitiúla, socrúchán pobail, gníomhaíochtaí fiontar sóisialta, oideachas um ilchineálacht chultúrtha	Tarraingíonn na comhpháirteanna seo ó mhodúil a bhaineann go sainiúil leis an IB, ó shocrúcháin oibre agus pobail agus ó eispéiris bhreise.
	Ár bpobal domhanda • Oideachas le haghaidh Forbairt Inbhuanaithe • Gníomh bríoch, faoi threoir an scoláire, ar bhonn pearsanta nó ar bhonn comhoibríoch agus baint aige leis an maireachtáil inbhuanaithe.	Is féidir tacú leis na comhpháirteanna seo trí, mar shampla, modúl a bhaineann go sainiúil leis an IB a mbeadh baint aige leis an oideachas don fhorbairt inbhuanaithe nó d'eispéireas ábhartha eile an scoláire.
Gairm Fiosrú	**Socrúchán Oibre** **Socrúchán Pobail**	Cothromaíocht oiriúnach phraiticiúil de shocrúcháin obair-bhunaithe agus pobalbhunaithe. Moltar leithdháileadh ama a bheadh coibhéiseach le dhá go ceithre seachtaine den chlár.
	Gairmthreoir	Rang amháin sa tseachtain nó ranganna a bheadh sceidealaithe chun díriú ar an bhfoghlaim a bhaineann le gairmeacha nó ar imeachtaí gairm-bhainteacha i gcaitheamh na bliana.
	Eispéiris bhreise ghairm-bhainteacha Mar shampla: aoichainteoirí, blasmhodúil i bprintíseachtaí/cúrsaí oiliúna/ breisoideachas/ardoideachas, laethanta eolais, dámhachtainí forbartha le tacaíocht ón rialtas, gearrchúrsaí teistithe.	D'fhéadfadh sé nach soláthródh an scoil roinnt eispéireas breise a bhaineann le gairmeacha ach i rith na bliana agus sa chás sin, níor mhór iad a chur in iúl don scoláire, do mhúinteoirí agus do thuismitheoirí chomh luath agus is féidir.

Gné Churaclaim:

Teagasc agus Measúnú

Le hoideolaíochtaí oiriúnacha éifeachtacha, mar aon le measúnú leanúnach, tacaítear leis an scoláire dul chun cinn a dhéanamh ina chuid foghlama agus cothaítear, chomh maith, cleachtas nuálach sa seomra ranga.

Le Ráiteas an Chláir Idirbhliana, cuirtear chun cinn agus spreagtar cleachtais teagaisc agus mheasúnaithe ardchaighdeáin a bhíonn ailínithe leis na táscairí forbartha i ngach ceann de na ceithre Ghné Scoláire. Tugann an ghné Teagasc agus Measúnú eispéiris an scoláire thar gach comhpháirt IB le chéile.

Tá sé tábhachtach go ndéanfaí an IB a idirdhealú mar chlár neamhspleách agus, san am céanna, go mbeadh aitheantas ann don dul chun cinn agus leanúnachas maidir le forbairt agus foghlaim an scoláire ón taithí atá aige go dtí seo agus isteach sa chuid eile den tsraith shinsearach.

Cleachtais chomhchoiteanna agus aonair sa seomra ranga

Tugann an IB an deis do mhúinteoirí le bheith nuálach i dtaca le deiseanna leathana ardchaighdeáin teagaisc agus measúnaithe a cheapadh agus a chur ar fáil chun tacú le foghlaim an scoláire. Is amhlaidh, dá réir, gur gnéithe riachtanacha de chlár éifeachtach IB iad an cleachtas gairmiúil comhchoiteann ar fud na IB, in éineacht le cur chuige comhordaithe i leith an mheasúnaithe. Soláthraíonn an IB deiseanna chun timpeallachtaí a chruthú ina spreagtar cultúr foghlama comhoibríoch laistigh agus lasmuigh den seomra ranga.

Is féidir an measúnú ar fhoghlaim agus forbairt an scoláire san IB a bhaint amach agus a thaifeadadh trí:

- punann an scoláire IB:
- cuir chuige comhordaithe i leith an mheasúnaithe.

Cleachtais Chomhchoiteanna

Is iad na saintréithe a bhaineann leis an teagasc agus measúnú ar feadh an chláir IB trí chéile ná:

- ionchais arda do gach scoláire a shainaithint agus a leagan síos
- cleachtais uile-scoile a fhreagraíonn do láidreachtaí agus do riachtanais gach scoláire agus a spreagann ionchur ón scoláire don chlár
- deiseanna le haghaidh pleanáil, ullmhúchán agus cur i bhfeidhm na gcur chuige teagaisc agus measúnaithe
- níos mó deiseanna le haghaidh rannpháirtíocht, taitneamh agus neamhspleáchas an scoláire ina chuid foghlama féin
- eispéiris a sholáthar atá dúshlánach tarraingteach, agus ar féidir leo an smaointeoireacht chriticiúil a spreagadh laistigh agus lasmuigh den seomra ranga, agus ar fud churaclam na IB
- comhroinnt an tsaineolais agus na taithí le comhghleacaithe i dtimpeallacht ghairmiúil, laistigh den scoil agus, nuair is féidir, le scoileanna eile
- fianaise den fhoghlaim a thiomsú agus a chomhroinnt chun na Gnéithe Curaclaim eile a threorú, go háirithe Aithint agus Tuairisciú
- breithmheas comhsheasmhach ar chleachtas comhchoiteann ar feadh bhliain an chláir, agus aiseolas agus machnamh mar bhonn eolais faoi.

Cleachtais Aonair sa Seomra Ranga

Is iad na saintréithe a bhaineann le Teagasc agus Measúnú sa seomra ranga:

- cuir chuige oiriúnacha scoláire-láraithe a bheadh ailínithe le torthaí foghlama agus lena bhforbrófaí gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire
- deiseanna foghlama a phleanáil chun tacú le gach scoláire agus freastal ar a chuid riachtanas oideachasúil
- áiseanna oiriúnacha a ullmhú agus teicneolaíocht dhigiteach a úsáid
- deiseanna don scoláire le bheith ag obair ar thascanna sínte, amhail tionscadail, imscrúduithe agus comórtais chun úinéireacht na foghlama a chur chun cinn agus críochnúlacht a fhorbairt ina chuid cur chuige
- comhoibriú barántúil bríoch a fhorbairt idir scoláirí laistigh de agus idir comhpháirteanna IB. Is féidir an comhoibriú seo, nuair is féidir, a bhaint amach trí thascanna foirne agus tionscadail foirne lena bhfeabhsófaí aontacht foirne
- critéir rathúlachta a chruthú agus a chomhroinnt leis an scoláire d'fhonn piarmheasúnú agus féinmheasúnú a éascú
- deiseanna don scoláire chun taithí a fháil ar an rathúlacht laistigh de agus thar chomhpháirteanna curaclaim
- éagsúlacht de mhodhanna measúnaithe a úsáid, chun críocha suimitheacha agus chun críocha foirmitheacha
- aiseolas fiúntach tráthúil ón múinteoir a bheadh deartha chun foghlaim agus forbairt a fheabhsú
- ceisteanna éifeachtacha agus deiseanna don scoláire chun aiseolas a thabhairt agus a úsáid.

Gné Churaclaim:

Aithint agus Tuairisciú

An bealach trína ndéantar foghlaim agus gnóthachtáil an scoláire i ngach réimse den IB a dhearbhú agus a cheiliúradh. Soláthraíonn tuairisciú san IB pictiúr leathan thar gach ceann de na Gnéithe Scoláire.

Aithint

Tá forbairt an scoláire thar gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire ar cheann de chuspóirí na gclár IB. Tá sé tábhachtach go n-aithnítear agus go dtuairiscítear foghlaim agus forbairt an scoláire ar bhealaí a gcuireann a leibhéal rannpháirtíochta in iúl i ndáiríre.

Is é a dhéanfaidh an t-aitheantas seo, as féin, ar feadh na bliana, ó idirghníomhuithe ar bhonn laethúil sa seomra ranga go dtí rannpháirteachas leis an bpobal scoile níos leithne ná braistint muintearais agus gnóthachtála níos doimhne a chothú. De réir mar a théann an bhliain isteach, is féidir inspreagadh an scoláire a fheabhsú tríd aitheantas barántúil dá chuid oibre agus gnóthachtála.

B'ionann imeacht ceiliúrtha deireadh bliana IB agus deis don scoláire a chuid forbartha, foghlama agus aibíochta mar dhuine óg, a léiriú go poiblí. Féadann múinteoirí, tuismitheoirí agus comhpháirtithe i bpobal na scoile teacht le chéile chun aitheantas comhchoiteann a thabhairt do rathúlacht agus gnóthachtáil an ghrúpa IB trí chéile. Tugann sé deis don scoil freisin an scoláire a aithint le taifead bríoch follasach éigin dá rannpháirtíocht san IB a bheadh bunaithe ar an éagsúlacht de mheasúnú agus tuairisciú a bheadh déanta i gcaitheamh na bliana.

Tuairisciú

Baineann trí ghné leis an tuairisciú san IB, mar a léirítear i bhFíor 4. Is iad sin:

- punann IB an scoláire
- machnamh an scoláire
- tuairisciú scoile.

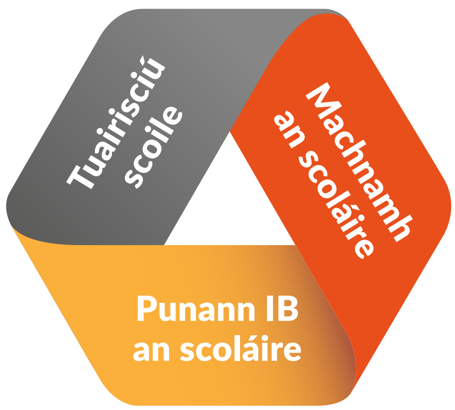

Fíor 4: Trí Ghné an tuairiscithe.

Tá na trí ghné ag obair le chéile ceaptha a bheith mar chuid de phictiúr níos leithne d'fhoghlaim agus d'fhorbairt an scoláire le linn na IB. Is é an comhordaitheoir IB a dhéanann an tuairisciú a bhainistiú agus a chomhordú, le tacaíocht ón bhfoireann ardbhainistíochta, an chroí-fhoireann IB agus gach duine de na múinteoirí sa chlár IB.

Punann IB an scoláire

Is féidir gur uirlis chumhachtach í punann aonair scoláire, bíodh sí i bhformáid dhigiteach nó fhisiceach, chun taifead a dhéanamh ar uathúlacht an eispéiris scoláire san IB. Is é an cuspóir a bhíonn leis an bpunann ná deis a thabhairt don scoláire smaointeoireacht mhachnamhach agus chriticiúil a chur i bhfeidhm ar a chuid eispéireas ar fud na gceithre Ghné Scoláire. Ar an dóigh seo, féadann sé breithmheas a dhéanamh ar a chuid eispéireas féin agus próifíl níos pearsantaithe de féin mar fhoghlaimeoir agus mar dhuine óg atá ag teacht in aibíocht a ghiniúint. Is féidir leis an scoláire a chuid foghlama agus a chuid gnóthachtála a chur i láthair agus athbhreithniú a dhéanamh ar a chuid spriocanna forbartha ó thús, lár agus deireadh na bliana.

Is é atá ceaptha le comhtháthú úsáid phunann an scoláire isteach sa chleachtas teagaisc agus measúnaithe, agus le comhpháirt cleachtais mhachnamhaigh a chuimsiú, go dtacófar leis an scoláire agus an phunann á cruthú aige. Is féidir na táscairí forbartha i ngach ceann de na ceithre Ghné Scoláire a úsáid chun machnamh laistigh den phunann a threorú.

Ar chuid de na gnéithe éigeantacha de phunann IB, bheadh:

- socrú spriocanna agus athbhreithniú leanúnach ar spriocanna
- athbhreithniú croineolaíoch ar eispéiris agus foghlaim an scoláire i gcaitheamh na bliana
- dul chun cinn foriomlán thar gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire: Fás Pearsanta, A bheith i d’Fhoghlaimeoir, Rannpháirtíocht Shibhialta agus Phobail, agus Taighde Gairme
- machnaimh chriticiúla ar chroí-fhoghlaim agus croí-ghnóthachtáil.

Machnamh an scoláire

Cuirtear leis an bpunann IB agus leis an tuairisc scoile le machnamh scoláire roimh dheireadh an chláir. Is ionann seo agus deis don scoláire labhairt ar a chuid eispéireas agus bíonn sé bunaithe ar a chuid machnamh criticiúil ar chroí-fhoghlaim agus ar chroí-ghnóthachtáil ina phunann. Féadann an scoil cinneadh ar an bhformáid ab oiriúnaí don scoláire, amhail agallamh deireadh bliana, cur i láthair gairid ón scoláire dá chuid comhscoláirí nó modh machnaimh an scoláire atá cosúil leis seo. Is cineál measúnaithe é machnamh an scoláire agus is féidir leis, chomh maith, a bheith ina eispéireas suntasach foghlama don scoláire. Tugann sé deis don scoil measúnú a dhéanamh ar an gcaoi a mbeadh an scoláire tar éis forbairt thar na ceithre Ghné Scoláire trí chéile agus tugann aiseolas láithreach faoin gcaoi a bhféadfaí a gclár IB a fheabhsú.

Tuairisciú scoile

Bíonn gá le cineál leathan tuairiscithe a bheadh ailínithe leis na táscairí forbartha ar fud na gceithre Ghné Scoláire chun forbairt an scoláire a aithint. Bíonn cineál éigin de chur chuige comhordaithe ag teastáil chun measúnú a dhéanamh ar na comhpháirteanna curaclaim a dtabharfadh an scoláire fúthu.

Ba cheart go gcuirfí san áireamh sa tuairisc scoile:

- forbairt an scoláire thar na táscairí forbartha do gach ceann de na ceithre Ghné Scoláire
- measúnú ar an bhfoghlaim sna comhpháirteanna curaclaim a bheadh roghnaithe ag an scoláire
- micridhintiúir chreidiúnaithe agus neamhchreidiúnaithe ó fhorais aitheanta.

D'fhéadfaí aitheantas ón scoil do dhul chun cinn agus forbairt an scoláire a bhronnadh ar gach scoláire ag ceiliúradh deireadh bliana IB.

Tacaítear le córas tuairiscithe na IB agus dearbhaítear é le linn na bliana le cumarsáid leanúnach leis an mbaile trí chruinnithe, tuairiscí téarma, feasacháin IB agus cumarsáid neamhfhoirmeálta idir an baile agus an scoil.

NIKE

Gné Churaclaim:

Machnamh agus Athnuachan

Tríd an gclár IB a athbhreithniú, a mheastóireacht agus a nuashonrú, ar bhealach leanúnach ionchuimsitheach, ceadaítear an clár IB is fearr a fhorbairt a oireann d'fhoghlaim agus d'fhorbairt an scoláire.

Is ionann leabú an chleachtais mhachnamhaigh ar fud gach Gné Scoláire agus Curaclaim agus an bhunchloch chun clár IB éifeachtach a fhorbairt i scoileanna. D'fhéadfaí, le hathbhreithniú a dtabharfadh Croí-fhoireann na IB faoi, agus tacaíocht acu ó bhainistíocht na scoile, breithmheas a dhéanamh ar gach ceann de na ceithre Ghné Churaclaim d'fhonn clár IB na scoile a dhearbhú agus a fheabhsú aon áit arbh fhéidir. B'éifeachtaí an cur chuige seo agus fianaise ó gach Gné Churaclaim mar bhonn eolais faoi ach tá sé tábhachtach breithniú a dhéanamh ar a inláimhsithe a bheadh sé fianaise bharántúil ionchuimsitheach a bhailiú.

Athbhreithniú agus Meastóireacht

Is féidir athbhreithnithe ar an gclár féin a dhéanamh ar éagsúlacht de bhealaí amhail aiseolas ó bhéal, suirbhéanna ar líne nó fócasghrúpa as measc phobal na scoile. Is féidir cur leis an aiseolas seo le fianaise ó ócáidí eile nó ó fhoirmeacha eile measúnaithe, amhail machnamh an scoláire nó na punanna IB, áit ar féidir ionchur an scoláire a bheith láithreach agus ábhartha. D'fhéadfaí, ansin, na sonraí a bhaileofaí ó na hathbhreithnithe seo agus ó ócáidí eile a úsáid chun breithmheas a dhéanamh ar éifeachtacht an chláir i dtaca le comhlíonadh na dtáscairí forbartha ar fud na gceithre Ghné Scoláire trí chéile.

Ní mór do scoileanna breithniú a dhéanamh ar na ceisteanna leathana seo a leanas agus breithmheas á dhéanamh acu ar a gclár IB:

- cén chaoi a gcomhlíonann clár IB na scoile uaillmhianta na réasúnaíocht Ráiteas an Chláir Idirbhliana?
- cén chaoi arbh fhearr aidhmeanna Ráiteas an Chláir Idirbhliana a bhaint amach?
- conas a thacaíonn an clár IB leis an bhforbairt ar fud na gceithre Ghné Scoláire trí chéile agus conas a d'fhéadfaí é a fheabhsú?

Ní mór breithmheas a dhéanamh ar gach ceann de na ceithre Ghné Churaclaim ar leithligh. Ag cuimhneamh ar an méid seo a leanas mar shampla:

- machnamh siar – ní mór go ndéanfaí breithniú le linn na meastóireachta ar na nithe ar éirigh go maith leo agus nár éirigh go maith leo i ngach Gné Churaclaim
- machnamh chun cinn – ní mór, mar chuid den mheastóireacht, go ndéanfaí an chaoi a dtógfar ar bhuanna agus a bhfoghlaimeofar ó easnaimh i ngach Gné Churaclaim a phleanáil.

Déantar measúnú ar éifeachtacht an chláir i gcomhthéacsanna a bhaineann go sainiúil le gach scoil. Is féidir leis an méid seo a leanas, mar shampla, an comhthéacs a mhúnlú; suíomh agus toise na scoile, costais, pleanáil scoile uile don chéad bhliain acadúil eile, riachtanais an phobail áitiúil agus rochtain ar thimpeallachtaí foghlama seachtracha. Rachadh sé chun sochair fosta don phróiseas machnaimh agus athnuachana ach cultúr d'fhoghlaim ghairmiúil a bheith i réim sa scoil, go hinmheánach agus ar bhonn seachtrach, mar aon le comhroinnt an tsaineolais agus na n-acmhainní trí na forais náisiúnta iomchuí. De bhreis air sin, is féidir le cur síos soiléir insroichte ar an gclár fócas a sholáthar le haghaidh machnamh agus athnuachan leanúnach an chláir, agus gurbh ionann é agus scafláil bhreise a d'fhéadfadh múinteoirí a úsáid le pleanáil a dhéanamh.

Is croí-pháirtithe leasmhara iad an fhoireann shinsearach ceannaireachta agus an Bord Bainistíochta, go háirithe sa phróiseas machnaimh agus athnuachana, agus bíonn a dtacaíocht éigeantach chun clár éifeachtach IB a fhorbairt.

Rannpháirtíocht agus rannpháirteachas a spreagadh

Rannpháirteachas sa Chlár IB

Is féidir rannpháirteachas san IB a spreagadh agus a chur chun cinn trí fhorléargas soiléir inrochtana ar chlár IB na scoile a roinnt le tuismitheoirí/caomhnóirí agus le pobal níos leithne na scoile. Tríd an eolas seo a roinnt leis an scoláire go luath sa tsraith shóisearach, agus san IB féin, d'fhéadfadh sé go gcuirfí leis an bhfeasacht ar na buntáistí a bhaineann le páirt a ghlacadh sa chlár. Is minic gurb é an scoláire a ndearna an IB leas dó an cumarsáidí is éifeachtaí don scoláire eile agus do thuismitheoirí. Tarraingeofar aird ar an IB agus ar bhuntáistí na rannpháirtíochta go hindíreach trí roinnt de na comhpháirteanna iad féin, ina n-eagraíonn an scoláire IB gníomhaíochtaí le scoláire na sraithe sóisearaí, ag obair le bunscoileanna nó ag glacadh ról meantóireachta mar shampla.

Rannpháirtíocht i gClár na IB

Leagtar freagracht ar an scoláire a bheith chomh rannpháirtíoch agus is féidir thar bhliain iomlán an chláir, de bharr na deise a thugtar don scoláire páirt a ghlacadh. Is féidir leis seo timthriall neartaithe a chruthú ina bhforbraíonn an scoláire trí churaclam atá ag forbairt agus atá ag teacht le cuspóirí Ráiteas an Chláir Idirbhliana, agus dá réir sin cruthaíonn an curaclam tuilleadh deiseanna chun fás agus forbairt an scoláire a spreagadh.

Tá sé casta agus an-chomhthéacsúil rannpháirtíocht a chothú thar bhliain iomlán an chláir IB. É sin ráite, is iad seo a leanas roinnt de na cúinsí eile ar féidir leo rannpháirtíocht an scoláire a spreagadh agus a chothú:

- tuiscint níos fearr ag an bpobal scoile ar chuspóir agus ar bhuntáistí an chláir IB agus tacaíocht an phobail chun an cuspóir sin a bhaint amach
- cumarsáid sheasmhach idir an scoláire, an baile agus an scoil, lena n-áirítear an scéal is déanaí maidir le céard atá ag tarlú sa chlár
- cur chuige stuama i leith an mheasúnaithe a chur i bhfeidhm thar an IB.

Forbróidh clár IB atá ailínithe leis na Gnéithe Curaclaim ar bhealach níos inbhuanaithe agus beidh sé níos inrochtana do réimse níos leithne cumas an scoláire agus cúlraí socheacnamaíocha.

Gluais

Tá sé i gceist go soiléireoidh an ghluais seo coincheapa agus téarmaí a úsáideadh i Ráiteas an Chláir Idirbhliana.

Clár éifeachtach IB	Is ionann clár éifeachtach IB, rud a bheidh uathúil i ngach scoil, agus clár ina bhfeidhmíonn gach gné den churaclam chun an scoláire a fhorbairt i gcomhréir leis na Gnéithe Scoláire.
Gnéithe Curaclaim	Treoraíonn siad seo scoileanna i dtaca leis na bealaí is fearr a bhféadtar dearadh agus forchéimniú a gcláir IB a stiúradh. Soláthraíonn siad na paraiméadair deartha chun cabhrú le scoileanna a gclár IB a fhorbairt, a mheas agus a athnuachan.
Táscairí forbartha	Is ráitis iad seo laistigh de na Gnéithe Scoláire atá ceaptha le léiriú a thabhairt ar an gcaoi a ndéanann an scoláire dul chun cinn agus forbairt trína rannphairtíocht san IB.
Príomhinniúlachtaí	Is scáth-théarma é Príomhinniúlachtaí lena dtagraítear don eolas, na scileanna, na luachanna agus na meonta a fhorbraíonn an scoláire le linn na sraithe sinsearaí.
Gnéithe Scoláire	Is ionann iad seo agus cur síos ar na bealaí inar féidir leis an scoláire forbairt a dhéanamh san Idirbhliain (IB) agus na heispéiris a bhféadfadh sé go dtacóidís leis an bhforbairt seo. Tá leagtha amach sna Gnéithe Scoláire na paraiméadair le haghaidh fhorbairt an scoláire agus is iad an chroí-bhunsraith ar a ndéantar cláir IB a dhearadh.
Eispéiris Scoláire	Eascraíonn siad seo as na Táscairí Forbartha agus soláthraíonn siad na deiseanna agus na comhthéacsanna ina bhféadann an scoláire foghlaim agus forbairt a dhéanamh.

An Roinn Oideachais
Department of Education

Foilsithe mí Lúnasa 2024.